

Praha, 13. září 2021

Vláda schválila desatero, které připraví Česko na stárnutí

Česká společnost stárne - v roce 2050 by měli senioři tvořit až 30 procent všech obyvatel. Vláda proto dnes projednala a schválila dokument s názvem „Strategický rámec přípravy na stárnutí společnosti 2021-2025“, který obsahuje desatero zajišťující Čechům a Češkám v budoucnu prožít důstojné, spravedlivé a komfortní stáří.

V Česku dnes máme 2,4 milionu lidí ve věku 65+, v roce 2050 jich podle předpokladů má být kolem 3 milionů. Cílem materiálu je připravit státní správu, samosprávy, zaměstnavatele i celou společnost na tento demografický trend. *„Stárnutí společnosti nemá být strašákem, ale výzvou a příležitostí pro celou společnost, jak využít potenciál lidí ve vyšším věku, a jak jim zajistit důstojné stáří. Desatero obsahuje priority, kterými je potřeba se v souvislosti se stárnutím Čechů zabývat. a zároveň jsou v něm návrhy opatření, přičemž na některých z nich už Ministerstvo práce a sociálních věcí intenzivně pracuje. Jedním z takových kroků je zajištění spravedlivých důchodů,“* říká ministryně práce a sociálních věcí **Jana Maláčová** (ČSSD). Ta také připomíná, že nyní žije 14,8 % seniorů pod hranicí chudoby, přičemž chudobou jsou více ohroženy ženy, které mají v průměru o skoro 3000 Kč nižší důchody než muži. *„K částečnému narovnání pomůže již schválené tzv. výchovné, tedy příspěvek za každé vychované dítě 500 Kč měsíčně ke starobnímu důchodu,“* dodává ministryně. *„Kritická je otázka bydlení, jehož cena v posledních letech raketově stoupá. Senioři již nyní vydají za bydlení v průměru skoro čtvrtinu příjmů, přičemž ve městech je to podstatně více a situace tam začíná být pro seniory alarmující,“* říká dále.

Důležitým tématem jsou i dostupné a kvalitní zdravotní a sociální služby, které je potřeba přizpůsobit stále větší poptávce. *„Společně s počtem seniorů se prodlužuje i délka života, takže bude nutné posílit také sociální a zdravotní služby. Jednoznačným trendem je ale snaha umožnit, aby senioři mohli v maximální míře pobývat komfortně v jejich domácím prostředí,“* poukazuje Jana Maláčová. *„Předpokladem pro vytvoření dostatečné sítě těchto služeb je nejen zajištění náležitého finančního ocenění pracovníků ve zdravotnictví a v sociálních službách, ale i podpora tzv. neformálně pečujících, tedy lidí z blízkého okolí seniorů. Těch je v ČR aktuálně okolo 400 tisíc,“* zdůrazňuje ještě.

„Strategický rámec přípravy na stárnutí společnosti 2021-2025“ řeší i zaměstnávání osob ve věku 50+ a celoživotní vzdělávání s důrazem na digitální gramotnost a rovněž rozšiřovat možnosti flexibilní práce. *„Je nutné dál podporovat institut sdíleného pracovního místa, které usnadní zaměstnávání rodičů malých dětí, osob se zdravotním omezením, a právě osob starších 50 let,“* říká Jana Maláčová.

Opatření zmíněná v Desateru budou do 12 měsíců po schválení Strategického rámce detailně rozpracována v navazujícím akčním plánu.

Praha, 13. září 2021

Desatero přípravy na stárnutí společnosti 2021-2025

1) Spravedlivé důchody

Průměrný starobní důchod 2021 = 15 414 Kč (2020 – 14 451 Kč, 2019 – 13 431 Kč), v roce 2022 se zvýší odhadem na 16 331 korun.

OPATŘENÍ:

- připravit návrh na dřívější odchod do důchodu pro zaměstnance pracující ve fyzicky náročných profesích. – předloženo vládě ke schválení
- snižování rozdílu mezi důchody mužů a žen. – „výchovné“ (500 Kč za každé dítě) schváleno a publikováno ve Sbírce zákonů (účinné od 1.1.2023)
- navýšení vdovských a vdoveckých důchodů
- identifikace dodatečných zdrojů příjmů státního rozpočtu
- vytvoření informačního systému o budoucí výši důchodu – důchodová kalkulačka 2021
- postupná valorizace důchodů, aby dosahoval min. 40 % průměrné mzdy – probíhá, (2021 zvýšení důchodů o 5,8 %, 2022 o 5,2 %)

2) Dostupnější a kvalitní sociální a zdravotní služby

Senioři v ČR prožijí cca 17 let se zdravotní indispozicí, ubývá lékařů na venkově, je nedostatek geriatrů

OPATŘENÍ:

- podpora kvalitních a dostupných služeb s důrazem na setrvání v domácím prostředí a na kontinuální stabilitu financování sociálních služeb, rozšíření vícezdrojové financování soc. služeb
- vytvoření dostupného a finančně udržitelného systém provázaných zdrav. a soc. služeb
- vytvoření dostatku kapacit a personálu vzhledem ke stárnutí populace
- vytvoření modelu financování k zajištění náležitého finančního ohodnocení personálu

3) Dostupnější a bezbariérové bydlení pro seniory

Průměrné náklady na bydlení u seniorů v ČR = 23 % jejich příjmů, 45 % domácností pobírající příspěvek na bydlení jsou seniory, nejvíce ve městech

OPATŘENÍ:

- navýšení dotačního titulu MMR pro bezbariérové bydlení na 500 mil. Kč, příprava nového titulu na bezbariérové úpravy bytu
- podpora bydlení seniorů na venkově (komunitní domovy)
- podpora sendvičové generace a neformálních rodinných pečujících
- v ČR rodina pokrývá více než 80 % z poskytované dlouhodobé péče o seniory

4) Každý pátý obyvatel ČR se stará o svého blízkého

Zhruba 400 tisíc se věnuje neformální péči v průměru 37 hodin týdně, většinou ženy ve středním nebo raném důchodovém věku (2020 - 363 340 příjemců příspěvku na péči)

OPATŘENÍ:

- neformální pečující jako cílová skupina soc. služeb – v návrhu novely zákona č. 108/006 Sb., o sociálních službách, nebyla schválena
- analýza možnosti započítávání doby péče do starobního důchodu
- podpora sladování osobního a pracovního života
- analýza většího počtu mužů do péče

Praha, 13. září 2021

5) Příprava státu na stárnutí společnosti

OPATŘENÍ:

- zmapovat dopady stárnutí společnosti na státní správu a samosprávy

6) Podpora rodiny a mezilidské vztahy

OPATŘENÍ:

- analýza a podpora poradenských aktivit a služeb primární prevence pro osoby 50+ a pro pečující
- zahrnutí do Koncepce rozvoje dobrovolnictví podporu rodiny, mezigeneračního dialogu a pozitivního stárnutí

7) Bezpečný život seniorů, boj proti diskriminaci, násilí a tzv. šmejdům, zvýšení ochrany spotřebitele

18,5 % seniorů, kteří žijí sami se necítí bezpečně, 47 % seniorů přeposílá pravdivé, ale i falešné emaily, v ČR není otázka ochrany práv seniorů komplexně řešena

OPATŘENÍ:

- podpora služeb prevence kriminality
- zvyšovat informovanost seniorů o jejich lidských a spotřebitelských právech
- analýza věkové diskriminace a s ní spojených překážek

8) Celoživotní učení, trh práce a aktivní stárnutí

v kategorii 55-59 let v ČR nadprůměrná zaměstnanost, s vyšším věkem, ale klesá (2020 zaměstnanost osob 65+ byla 6,9 %), zásadními faktory nižšího uplatnění starších osob na trhu práce je nižší motivace pracovat nebo zdravotní problémy

OPATŘENÍ:

- podpora a rozvoj celoživotního vzdělávání, aktivního stáří a flexibilních forem práce
- kvalifikace lektorů na práci se specifickými skupinami
- motivace zaměstnavatelů pro zaměstnávání osob 50+
- ukotvení udržitelnosti aktivně pracovních vztahů osob 50+

9) Bezbariérový veřejný prostor

OPATŘENÍ:

- bezbariérová veřejná doprava
- navýšení titulu Bezbariérové obce z 20mil. na 30mil.Kč.

10) Osvěta a medializace tématu stárnutí

boj proti ageismu

OPATŘENÍ:

- odstranění předsudků k seniorům a stáří, příprava na stáří
- v rámci výuky na školách podpora mezigenerační solidarity a spolupráce
- osvětová konference ke dni seniorů